

FOTO: FENILLE TÖRTEFOLIO

BARN I SVERIGE:

Att växa upp i Sverige

Två miljoner människor i Sverige är under 18 år. De allra flesta ser fri skolgång, ett aktivt socialt liv, tillgång till naturen och till internet som något självklart.

Av landets drygt nio miljoner invånare är nästan två miljoner under 18 år. Svensk lagstiftning skyddar barnen och bevakar deras rättigheter, och flera organisationer är engagerade i att barn ska ha det bra. Sverige var det första landet som förbjöd barnaga, då det 1979 blev olagligt att aga barn.

För att bevakas barns rättigheter och skydda deras intressen har Sveriges regering tillsatt en barnombudsman. Barnombudsmannen, BO, ser till att FN:s barnkonvention från 1989 efterlevs i det svenska samhället. Barnkonventionen består av ett antal regler, så kallade artiklar, som många länder har kommit överens om för att skydda barn.

Sverige var ett av de första länderna som skrev på.

Hjälp och stöd

Det finns många organisationer som unga människor i Sverige kan vända sig till om de behöver hjälp. BRIS, Barnens Rätt I Samhället, erbjuder stöd via telefon och personlig rådgivning via mail. Friends är en annan organisation som arbetar mot mobbning, framför allt i skolan men även utanför, till exempel inom idrotten. Rädda Barnen finns i många länder och försvarar barnens rättigheter. De har fler än 87 000 medlemmar i Sverige.

Familjeliv

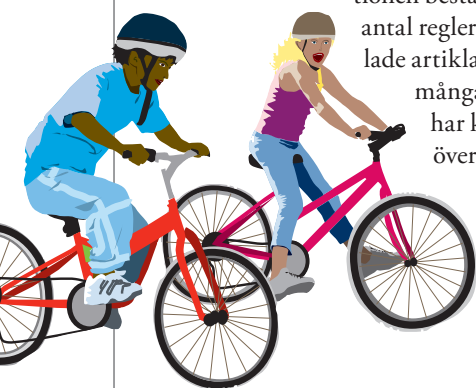
De flesta barn – 90 procent – lever till en början tillsammans med båda sina föräldrar, som oftast har ett eller två barn. Men det är inte ovanligt att föräldrarna skiljer sig. Ibland gifter de om sig eller flyttar ihop med en ny partner.

I genomsnitt bor 72 procent av alla barn under 18 år med sina biologiska föräldrar, medan 27 procent har en styvpappa eller stymamma. Ungefär vart fjärde barn i Sverige har sitt ursprung i något annat land. Många av barnen som är födda utomlands, eller vars föräldrar är födda utomlands, har band till Irak eller länderna i det forna Jugoslavien. Cirka 16 000 barn som nu lever i Sverige är adopterade från ett annat land.

Omkring 60 procent av alla barn bor i villa, 29 procent bor i lägenhet och 13 procent i radhus.

Yrkesarbetande föräldrar

Cirka 80 procent av alla barn har en mamma som yrkesarbetar, och 90 procent har en yrkesarbetande pappa. I Sverige får föräldrarna bidrag från staten så att de kan stanna hemma när barnen är små. För varje barn får de 480 dagars betald föräldraledighet, som ska tas ut innan barnet fyller åtta år. Den allra

VINTERSPORTER

I slutet av februari eller början av mars är det en veckas sportlov. Många åker upp till fjällen i norra Sverige för att åka längdskidor, utförsåkning och snowboard. Isen har då lagt sig på många sjöar, och det är perfekt för skridskoåkning.

PÅSK

I mars eller april är det en veckas påsklov. Då kan man antingen njuta av de första vårtecknen, eller också av den sista snön. Påsken firas för det mesta tillsammans med familjen. Många barn klär ut sig till påskkäringar, med långa kjolar, förkläden och sjalar, och sedan går de runt till grannarna och byter till sig godis mot teckningar. Till påsk brukar man också måla och äta ägg.

SOMMARLOV

Sommarlovet börjar i mitten av juni och skolan stänger åtta veckor. Många åker ut till sina sommarstugor, och en del barn åker på kollo. Alla badar. Det finns tusentals sjöar i Sverige och kustlinjen är 2 700 kilometer lång (samma avstånd som mellan Montreal och Miami, och lite längre än avståndet mellan Stockholm och Rom).

MIDSOMMAR

Solen står som högst vid midsommar, runt den 20 juni. De flesta svenskar firar midsommarafton. Midsommarstänger kläs med löv och blommor, och både barn och vuxna dansar runt dem. Det är tradition att äta inlagd sill eller köttbullar och färskpotatis, och sedan jordgubbar till efterrätt. Att vara uppe hela natten går lätt, för solen går egentligen aldrig ner.

HÖST

I mitten av augusti börjar höstterminen, och trädens blad ändrar färg till rött, gult och orange. Mer än hälften av Sverige består av skog, och man går gärna ut och plockar svamp och bär den här tiden på året. I slutet av oktober/början av november är det en veckas skollov.

största delen av ledigheten utnyttjas av mammorna, men papporna börjar också tillbringa mer tid hemma med sina barn, och tar nu ut omkring 20 procent av föräldraledigheten.

Nioårig skolgång

Alla barn måste gå i grundskolan, som är nioårig och gratis. Man börjar när man är 7 år (sexåringarna går i förskolan) och slutar när man är 15–16 år. Sedan kan man välja att gå vidare på gymnasiet. Skolåret delas in i två terminer, vår- och höstterminen. I dag får man betyg i årskurs 8 och 9. I framtiden kommer kanske yngre elever också att få betyg. Barn mellan 6 och 12 år har möjlighet att vara på fritids (fritidshem) före och efter skolan.

Fritidsintressen

Svenska barn är som barn överallt annars. De gillar att lyssna på musik och träffa kompisar. De uppmuntras också att ha intressen eller hobbyn, som till exempel att spela något instrument, ägna sig åt idrott eller surfa på nätet.

Internet och tv

Svenska ungdomar surfar på nätet lika mycket som de tittar på tv. Mer än en fjärdedel av ungdomarna mellan 12 och 15 år tittar på tv minst tre timmar om dagen. Lika många tillbringar så lång tid med att surfa på nätet. Hälften av alla femåringar och en femtedel av treåringarna har varit ute på nätet. Ungdomar mellan 12 och 15 år vill helst chatta medan de lite yngre, 9–11 år, är mer intresserade av att spela dataspel. Det populäraste spelet är *The Sims*. De mest besökta chatsajterna är:

www.facebook.com
www.lunarstorm.se
www.skunk.spray.se
www.hamsterpaj.se

Musik

Musik och sång är populära fritidsintressen. Bland fjortonåringarna är det 18 procent av flickorna och 22 procent av pojkarna som spelar något instrument, är med i ett band eller sjunger i kör.

FOTO: ULF HUETT/NILSSON/LOHNER

LUCIA

Den 13 december firar svenskarna Lucia enligt en gammal tradition. Lucia lyser upp den mörka svenska vintern. Alla skolor har en Luciaprocession. Klädd i vitt och med en ljuskrona på huvudet går Lucian först i luciatåget där alla sjunger julsånger. Att äta lussekatter och pepparkakor är ett måste.

JUL

Skolan slutar strax före julafton (24 december) och håller stängt till i början av januari. Julen är en familjehögtid. I de flesta hem finns julstjärnor och en julgran prydd med glitter och julgranskulor. Traditionell julmat är skinka, lax, sill och köttbullar. Nyårsafton firas med god mat och fyrverkerier.

DET HÄR ÄR SVERIGE

Invånare: 9,2 miljoner – omkring 0,1 procent av världens befolkning

Språk: Svenska, samiska, finska, meänkieli (tornedalsfinska), jiddisch, romani

Yta: 450 000 kvadratkilometer, ungefär samma storlek som Spanien eller Frankrike, och större än Kalifornien

Längd: 1 574 kilometer, ungefär samma avstånd som från Seattle till Los Angeles (1 548 km) eller från Berlin till Madrid (1 866 km)

Skogar: 53 procent

Berg: 11 procent

Sjöar och älvar: 9 procent

Högsta berg: Kebnekaise (2 103 m.ö.h.)

Största sjö: Vänern (5 585 km²)

Religion: 80 procent av invånarna i Sverige tillhör Svenska kyrkan, som är en evangelisk-luthersk kyrka. Islam är den näst största religionen.

Viktigaste exportvaror: Elektronik- och telekomutrustning, maskiner, personbilar, papper, läkemedel, järn och stål

Viktigaste importvaror: Elektronik och telekomutrustning, maskiner, livsmedel, råolja, textilier, skor och personbilar

KUNGAFAMILJEN

Sverige har en kungafamilj, men det är egentligen inte kungen som styr landet. Det är regeringens uppgift. Kung Carl XVI Gustaf är gift med drottning Silvia och de har tre barn: kronprinsessan Victoria, som är tronarvinge, prins Carl Philip och prinsessan Madeleine.

KLIMAT OCH VÄDER

Sverige har åtta klimatzoner och fyra årstider: vår, sommar, höst och vinter. Temperaturen varierar från norr till söder. Den varma Golfströmmen i Atlanten gör så att Sveriges klimat är mildare än vad man skulle kunna vänta sig så långt norrut. Medeltemperaturen i Stockholm är ca 18°C på sommaren och -1°C på vintern. På våren kan det fortfarande ligga kvar mycket snö uppe i norr, samtidigt som blommorna börjar slå ut nere i söder. Längst upp i norr är det ljust dygnet runt på sommaren (midnattssolen), men i december finns det nästan inget dagsljus alls.

VAD SVENSKA BARN LÄSER

Den bortgångna Astrid Lindgren, "mamma" till Pippi Långstrump, Emil, Karlsson på taket och många andra figurer, är Sveriges mest lästa barnboksförfattare. Hennes böcker har översatts till fler än 90 språk, och många har blivit film eller teaterpjäser. Sven Nordqvists berättelser om *Pettson och Findus*, liksom Anders Jacobssons och Sören Olssons böcker om *Sune*, har också många läsare. Martin Widmarks *Lasse Maja*-serie har översatts till 19 språk.

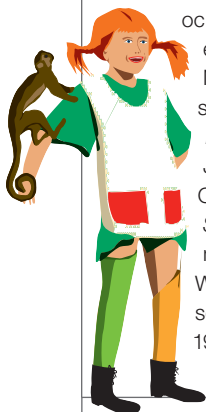

FOTO: BERNO - FLÄMRUNDLINK IMAGE

Idrott

Alla uppmanas till att delta i någon form av idrott, och 68 procent av alla ungdomar i åldern 13–15 är medlem i någon idrottsklubb. Fotboll är den mest populära idrotten bland både pojkar och flickor. På andra plats kommer ridning för flickorna, medan pojkarna föredrar innebandy, och därefter simning och ishockey.

Naturen

I Sverige bor det få människor i förhållande till ytan, bara 22 personer per kvadratkilometer. (Inom EU är genomsnittet över 100 personer per kvadratkilometer.) Allemansrätten ger alla rätten att vistas i naturen. Men man måste visa hänsyn till naturen, djur och växter och andra människor. Alla barn vistas

utomhus en del av skoldagen, oavsett väder, dels för att få frisk luft, dels för att lära sig mer om naturen. Många klubbar och föreningar, till exempel Skogsmulle (en sorts naturskola) och scouterna, ordnar utomhusaktiviteter.

Miljön

Att bry sig om miljön är en stor fråga i Sverige, och de flesta sorterar sina sopor. Varje vår när snön har smält ordnar Håll Sverige Rent en speciell dag då skolbarn är ute och plockar upp skräp och snygar till i sin närmiljö. I Sverige får man pant på de flesta aluminiumburkar och glas- och plastflaskor. Vattnet i Sverige är rent och man kan dricka det direkt från kranen. Man kan till och med bada i sjön Mälaren mitt i huvudstaden Stockholm. ■

Länkar

- www.bris.se – Barnens Rätt I Samhället, BRIS
- www.friends.se – Friends
- www.bo.se – Barnombudsmannen
- www.rb.se – Rädda Barnen
- www.unicef.org – FN:s barnfond, UNICEF
- www.skogsmullestiftelsen.org – Skogsmullestiftelsen
- www.scout.se – Scouterna
- www.naturvardsverket.se – Naturvårdsverket
- www.tomtit.se – Tom Tits Experiment, vetenskapscentrum för barn
- www.royalcourt.se – Svenska kungafamiljens officiella hemsida

Utgivet av Svenska institutet
Februari 2009 FS 5 (Sve)
Fler fakta finns på
www.sweden.se

SI.
Svenska institutet

Copyright: Publicerad av Svenska institutet på www.sweden.se. Innehållet är skyddat enligt upphovsrättslagen. Det är tillåtet att återge, överföra, visa, publicera eller sända texten i media i icke-kommersiellt syfte, om hänvisning finns till www.sweden.se. Tillståndet gäller dock aldrig foton och illustrationer. För mer information om copyright och tillstånd, [klicka här](#).

Svenska institutet (SI) är en statlig myndighet som verkar för att öka omvärldens intresse och förtroende för Sverige. Genom strategisk kommunikation och utbyte inom kultur, utbildning, vetenskap och näringsliv främjar vi samarbete och långsiktiga relationer med andra länder.

Mer information om Sverige: www.sweden.se, Sveriges ambassad eller Svenska konsulatet i ditt land, eller Svenska institutet, Box 7434, SE-103 91 Stockholm, Sverige
Tel.: +46 8 453 78 00 E-post: si@si.se
www.si.se, www.swedenbookshop.com